

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет мистецький

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

Історія образотворчого мистецтва

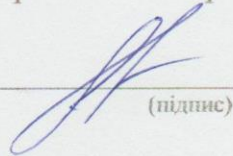
СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва
дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри

(підпис)

(Т.М. Стрітьєвич)
(ініціали та прізвище)

Розробник: канд. мистецтвознавства, доц. Кириченко О. І.

Ел. адреса: olivki777@gmail.com

Інша контактна інформація: +3805045714 84

Назва дисципліни:	Історія образотворчого мистецтва
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітньо-професійна програма:	2016
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Форма навчання:	Денна
Курс:	IV
Семестр:	7

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	2
Блоків (модулів) –	1
Загальна кількість годин –	60
Тижневих годин для денної форми навчання:	3
Лекції	12 год.
Практичні, семінарські	12 год.
Лабораторні	год.
Самостійна робота	30 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	
Вид підсумкового контролю:	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	пререквізити: світова історія, історія України, культурологія; постреквізити: живопис, малюнок, скульптура, перспектива, композиція.

2. Анотація до курсу

Курс «Історія образотворчого мистецтва» як одна з фундаментальних фахових дисциплін націлений на формування власного ставлення до складного феномену мистецтва та його ролі в культурі і на навчання використанню отриманих знань у ході професійної діяльності, в процесі вивчення курсу формуються певні компетентності відповідно Стандарту та Освітній програмі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуває загальні компетентності:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів образотворчого мистецтва.
- Розвиток критичного та наукового мислення студентів.
- Здатність володіти державною та іноземними мовами, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, уміння влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність здійснювати пошук, збереження, обробку та редагування професійної інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень; вміння самостійно поглиблювати знання в рамках дисципліни шляхом пошуку й опрацювання нової інформації, прагнути до саморозвитку, постійного підвищення кваліфікації та майстерності.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та генерувати нові ідеї (креативність).
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; презентувати результати власної художньо-творчої діяльності.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здатність розуміти сутність мистецьких явищ та використовувати візуальне мистецтво як засіб формування глядацької свідомості та естетичного середовища.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.

3. Мета та цілі курсу

Метою курсу є ознайомлення з ключовими питаннями розвитку образотворчого мистецтва, з термінологією та основними теоретичними поняттями в сфері мистецтвознавства, з хронологічними етапами розвитку стилів, напрямів, течій в історії мистецтва країн Сходу, Західної Європи, Росії та України, у визначенні місця українського мистецтва у великому обсязі світової художньої культури.

4. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни: об'єднати загальні теоретичні знання з можливістю їх використання на практиці, можливістю конкретного аналізу суспільних явищ та художніх цінностей; крім цього, завдання повинні виявити світоглядні позиції фахівця, його загальну культуру в цілому, здатність використовувати ці надбання у вирішенні актуальних проблем сучасності.

Для освоєння дисципліни необхідні знання, уміння та навикі:

Фахові компетентності:

- Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності образотворчого мистецтва, зміст основних класичних і сучасних категорій та концепцій мистецтвознавчої науки, усвідомлювати їх художньо-естетичну природу.

- Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки; використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології сучасного образотворчого мистецтва; оцінювати нові відомості та інтерпретації у контексті формування цілісної картини розвитку сучасного мистецтва протягом його історії.

- Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності, аргументовані знання художніх стилів різних епох та володіння академічними і сучасними техніками, прийомами та методиками, спроможність до професійного спілкування щодо актуальних проблем мистецтвознавства.

- Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу у мистецтвознавчій, творчій та дослідницькій діяльності; інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

- Здатність володіння сучасною культурою мистецтвознавчого дослідження, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

- Здатність застосовувати базові знання провідних художньо-теоретичних систем та концепцій, історичних та мистецьких процесів розвитку українського образотворчого мистецтва в творчій та мистецтвознавчій діяльності.

- Здатність презентувати художні твори на вітчизняних і міжнародних виставках, результати мистецтвознавчого дослідження в українських і міжнародних контекстах.

- Здатність сприймати новітні концепції в галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва і реставрації творів мистецтва, поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями. Здатність відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології в творах образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації.

- Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного світового, зокрема українського мистецтва.

- Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності; використовувати професійно профільовані знання в творчій діяльності, пов'язаній з проектуванням та створенням, здійснювати пошук, аналіз та інтерпретацію інформації, необхідної для виконання завдань професійної діяльності.

- Здатність працювати в колективі і команді, ефективно взаємодіяти з колегами, керівництвом, учнями.

5. Результати навчання модуля

Після вивчення дисципліни очікувані результати:

Знання:

- Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.

- Обґрунтовані знання про сучасні засади функціонування та організації культури та мистецтва, знання правових основ і законодавства України в галузі культури, мистецтва та охорони пам'яток.

- Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення.

- Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.

- Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.

- Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел.

Уміння:

- Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, розуміти та вміти складати тексти державною та іноземною (- ними) мовами, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), вивчати та використовувати історичний досвід світових мистецьких практик.

- Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел.

- Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід

- Вміння орієнтуватися в сучасних програмних та апаратних засобах, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням.

Комунікативні компетентності:

- Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі.

- Готовність популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної само-ідентифікації.

- Здатність використовувати власну творчу діяльність як засіб активного художньо-естетичного впливу на глядача, залучати глядача до творчого процесу та спілкування, обговорення проблем мистецького спрямування, дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва.

- Здатний до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології; здатний до міжособистісної взаємодії, уміє толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки.

Автономія і відповідальність:

- Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

- Здатність аналізувати соціально та особистісне значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

-Здатність створювати рівноправний і справедливий клімат у освітньому середовищі, демонструвати принциповість, вміння відстояти власну думку, протистояти небажаному впливу, але і мати толерантність, вміння пристосовуватися, ефективно діяти в соціальних умовах, що постійно змінюються

- Здатність орієнтуватися в різних життєвих ситуаціях, ефективно працювати в сучасному суспільстві з ринковою економікою, формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

6. Політика курсу

Загальні вимоги:

- Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
- Студент повинен відвідувати всі види занять з дисципліни (лекції, практичні) за розкладом.
- Пропущені семінарські заняття з поважної причини студент повинен в обов'язковому порядку відпрацювати, тобто самостійно вивчити тему, здати її викладачеві в призначений час (останній срок – за три дні до початку екзаменаційної сесії), за кожне пропущене заняття студент отримує по 2 додаткових завдання, що відповідають темі. Консультації викладач дає за окремим розкладом, що знаходиться на кафедрі і в деканаті.
- Студент повинен дотримуватися правил відвідування занять в університеті, етики поведінки (не запізнюватися на заняття, не заважати вести заняття, вимикати у час заняття мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої або перевести їх у беззвучний режим. Ноутбуки можуть використовуватися лише для введення нотаток та виконання практичних завдань у системі CMS УКУ).
- Студенти мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання за погодженням з викладачем. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.
- Всі завдання студент повинен виконувати вчасно, брати активну участь в обговоренні питань на семінарських заняттях. Семестрові роботи здаються в установлений графіком термін.
- Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті або через систему повідомлень CMS УКУ. На запит зацікавлених студентів, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи студентів. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.
- Студенти повинні оволодіти навичками використання системи CMS УКУ, оскільки матеріали курсу (модуля) і практичні завдання будуть розміщені в цій системі.

Навчальні вимоги:

- Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу (модуля). Тому для виконання вимог курсу (модуля) студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим ознайомитися з обов'язковою для вивчення теми літературою. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.

- В межах самостійної роботи студенти опрацьовують літературу до теми, переглядають відео, виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.
- Виконання практичних завдань для самоконтролю є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу. Ці завдання можна виконувати разом. Виконання індивідуальних практичних завдань з метою перевірки засвоєння студентами знань і набуття навичок є обов'язковим. Ці завдання виконуються індивідуально.
- Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.
- Ступінь освоєння навчального матеріалу перевіряється тестуванням або іншими засобами контролю. Студенти, які набрали менше 60% за підсумками рейтингового контролю, корегують свої бали за допомогою додаткового залікового завдання, що охоплює весь пройдений матеріал. При цьому набрані бали виставляються по мінімальному рівню.

7. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) /	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж. 1. 2. акад. год.	Блок /Модуль I. Розділ 1. Світове мистецтво XIX ст. Тема 1. Мистецтво романтизму в Європі та Росії 1. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст.: умови виникнення, художньо-естетична програма романтизму. 2. Особливості художніх систем романтизму в різних країнах Європи (Іспанія, Франція, Німеччина, Австрія, Англія). 3. Специфіка жанрової картини, історично-міфологічна картина в творчості російських художників епохи романтизму. 4. Герой романтизму та його образ у портретному живописі. 2 год.	Лекція	Презентація, відеоматеріали	<u>Проблемно-пошукові питання:</u> 1. Надайте визначення понять романтизм, бідермаєр, назарейці, прерафаеліти. В чому полягає сутність течій романтизму? 2. Охарактеризуйте особливості французького романтизму (на прикладі творчості Т.Жеріко і Е.Делакруа). Чому саме французький романтизм має яскраво виражені риси напрямку? 3. Якими рисами наділений романтичний пейзаж? В чому полягають відмінності трактування природи К.Д.Фридрихом, Дж. Тернером і Д.Констеблом? 4. Якими рисами можна охарактеризувати героя портрету періоду романтизму (жіночі та чоловічі образи)? Як Ви розумієте дуалістичний характер героя романтизму? 2 год.		Тиждень 1-2 – до лабор. заняття
Тиж. 2. 2 акад. год.	Тема 2. Реалізм в образотворчому мистецтві Європи 1. Відкриття плерного живопису художниками Франції: «барбізонська школа» пейзажного живопису та її новаторський підхід до відтворення образу природи в живописі. Творчість видатних майстрів. 2. Основи законів реалізму в живописі Г. Курбе, новаторські відкриття художника. 3. Умови виникнення об'єднання імпресіоністів, вплив науки на живописні новачі імпресіоністів, специфіка імпресіоністичного живопису, новаторські відкриття імпресіоністів у сюжетному створенні живописних композицій («вони писали хатини та капусту замість палаців та троянд»). Особливості творчості французьких імпресіоністів. 2 год.	Лекція	Презентація, відеоматеріали	<u>Переглянути відео-лекцію «Імпресіонізм» (Лекція 4 В. Овсіпчук) (1 з. 19 хв. 03 с.)</u> https://www.youtube.com/watch?v=Vp8S675xFgA <u>Проблемно-пошукові питання:</u> 1. В чому полягає значення художніх відкриттів французьких майстрів реалізму для майбутнього розвитку мистецтва? 2. Яким чином діяльність представників «барбізонської школи» вплинула на майбутній розвиток плерного живопису? 3. В чому ви бачите основні досягнення імпресіоністичного живопису Франції XIX ст.? Яким чином імпресіоністичний живопис відобразив зв'язок науки та мистецтва? 4. Чому виставки імпресіоністів викликали обурення у сучасного для художників глядача? 2 год.		Тиждень 2-3 – до лабор. заняття
Тиж. 3. 2 акад.	Тема 3. Реалізм в образотворчому мистецтві Росії 1. Художники-передвижники: історія	Лекція	Презентація, відеоматеріали	<u>Переглянути фільми: Передвижники (2017) – 8 фільмів</u> https://www.dokonlin.ru/video/rubrics/peredvizhniki.html		Тиждень 3 – до лабор. заняття

ГОД.	створення, ідейні основи об'єднання, соціальна проблематика творчості художників. 2. Протистояння академічної та реалістичної художніх систем у російському мистецтві. 3. Жанрова система у російському мистецтві передвіжників XIX ст. 4. Звернення до євангельської тематики як засобу підняття важливих моральних тем через «вічні» образи. 2 год.			Проблемно-пошукові питання: 1. В чому полягає значення діяльності російського ТПХВ для мистецтва? 2. Які завдання вирішували художники академічного напрямку в мистецтві? 3. Які жанри живопису, теми та образи набули розвитку в умовах реалістичного світосприйняття? 4. В чому ви бачите основні досягнення реалістичного живопису Росії в XIX ст.? 2 год.		
Тиж. 4. 2 акад. год.	Тема 1. Мистецтво романтизму в Європі та Росії 1. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст.: умови виникнення, художньо-естетична програма романтизму. 2. Відображення трагічного світосприйняття в творчості Ф.Гойї. 3. Особливості рис романтизму в творчості Т.Жеріко. 4. Романтичний герой у портреті та основні теми жанрових композицій Е. Делакруа. 5. Специфіка романтизму в Німеччині (назарейці, К.Д.Фридрих) та Австрії. Бідермаєр та його особливості (Карл Шпіцвег, Людвіг Ріхтер, Мориц фон Швінд, Петер Фенді, Фридрих фон Амерлінг, Матіас Раїфль, Ф.Г.Вальдмюллер). 6. Творчість пейзажиста Д.Констебла, мистецтво Братства Прерафаелітів в Англії. 7. Специфіка жанрової картини в творчості О.Венеціанова: від сентименталізму до романтизму; історично-міфологічна картина в творчості російських художників (К.Брюллов «Останній день Помпеї», О.Іванов «Явлення Месії», «Біблейські ескізи»). 8. Романтичний образ у портретному живописі В.Тропініна, О.Кіпренського, К.Брюллова. 2 год	Практичне (семінарське) заняття	Основна література: 1. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв. Пер. с англ. К.: Махаон-Україна, 2008. 512 с. С. 401-416 с. 2. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство. М.: Высш. шк., 2000. 368 с. 3. Классицизм и романтизм. Архитектура. Скульптура. Живопись. Рисунок. 1750-1848. М., 2001. 520 с. 4. Орест Кипренский. Альбом / А. Барагамян, М. Гордеева. М.: Директ-Медиа, 2011. 48 с. 5. Федотова Е. Бидермайер. М., 2005. 48 с. Допоміжна література: 1. Гомбрих Э. История искусства. М., 1998. 688 с. С.485 – 506 2. Калитина Н.Н. Французское изобразительное искусство конца XVIII-XIX веков. Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. 280 с. С. 11 – 73 3. Кожина Е.Ф. Романтическая битва. Очерки французской романтической живописи 1820-х г. Л., 1969. 271 с. 4. Некрасова Е.А. Английский романтизм. М., 1975. 255 с. 5. Популярная художественная энциклопедия: В 2-х тт. Т. 2. М., 1986. С. 186-189 6. Ракова М. Русское искусство первой половины XIX века. М.: Искусство, 1975 7. Швинглхурст Э. Прерафаэлиты. М., 1995. 79 с.	Аналіз (у письмовій формі) однієї з пам'яток мистецтва: Ф.Гойя (Розстріл повстанців в ніч на 3 травня 1808 року, Розпис Дома глухого, Портрети, Капричос, Сон розуму породжує чудовиськ), Т.Жеріко (Плот Медузи, Скачки в Епсомі, портрети душевнохворих), Е.Делакруа (Свобода, що веде народ на барикади, Різня на Хіосі, Барка Данте, Портрети), К.Д.Фрідріх (пейзажі), твори „назарейців” і митців німецького та австрійського бідермаєру; твори Д. Тернера, Д.Констебла (Собор у Солсбері, Віз сена), Прерафаеліти: Міллес Д.Е. (Офелія, Лицар Айсамбрес на переправі), Россетті Д.Г. (Благовіщення, Прозерпина), Берн-Джонс Е. (Лицарі та шипшина), О.Венеціанов (селянські образи), О.Кіпренський (Автопортрети, портрет А.С.Пушкіна, жіночі портрети), В.Тропінін (портрети українок, портрет сина, Автопортрет, портрет О.С.Пушкіна), К.Брюллов (Італійський південь, Останній день Помпеї, Автопортрети, Вершиця, Сестри Шиммарьови, Портрет Самойлової), О.Іванов (Явлення Месії, Біблейські ескізи). Складання словнику з термінів: романтизм, індивідуалізм, містицизм, бідермаєр, назарейці, вікторіанська епоха, прерафаеліти, романтичний герой, автопортрет, жіночий світ, романтичний колорит, академізм, ампір, творча індивідуальність. Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом. 3 год.	1 – 2	Тиждень 4
Тиж. 5. 2 акад. год.	Тема 2. Реалізм в образотворчому мистецтві Європи 1. Відкриття плернерного живопису художниками Франції: «барбизонська школа» пейзажного живопису та її новаторський підхід до відтворення образу	Практичне (семінарське) заняття	Основна література: 1. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв. Пер. с англ. К.: Махаон-Україна, 2008. 512 с. С. 401-416 2. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство. М.: Высш. шк., 2000. 368 с. 3. Мосин И. Импрессионизм. М., 2004 4. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник.	Аналіз (у письмовій формі) однієї з пам'яток мистецтва: пейзажний живопис «барбизонців» (Т.Руссо, Д. делла Пен'я, Ж.Дюпре, К.Тройон); К.Коро (Віз сена, Дзвіниця в Аржантей, Замок П'єрфон), Г.Курбе (Поховання в Орнані, Автопортрети, Ательє, Доброго дня, пане Курбе!), О.Дом'є	1 – 2	Тиждень 5

	<p>природи в живописі. 2. Значення творчості К. Кору для розвитку пейзажного колористичного живопису (система валерів). 3. Особливості творчості О. Домье, Ф. Мілле: сатирична графіка, загострений погляд на людину праці. 4. Основи законів реалізму в живописі Г. Курбе, новаторські відкриття художника. 5. Умови виникнення об'єднання імпресіоністів, вплив науки на живописні новації імпресіоністів, специфіка імпресіоністичного живопису, новаторські відкриття імпресіоністів у сюжетному створенні живописних композицій («вони писали хатини та капусту замість палаців та троянд»)). 6. Особливості творчості французьких імпресіоністів: Е.Мане, К.Моне, О.Ренуар, Е.Дега, К.Піссарро, А. Сислеї. <i>2 год.</i></p>		<p>Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003 <u>Допоміжна література:</u> 1. Всеобщая история искусств. В 6 тт. Т.5. М., 1966 2. Гомбрих Э. История искусства. М., 1998. 688 с. С.485-506 3. Калитина Н.Н. Французское изобразительное искусство конца XVIII – XX веков. Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. 280 с. 4. Популярная художественная энциклопедия: В 2-х тт. М., 1986 5. Ревалд Д. Импрессионизм. М., 1988</p>	<p>(Пральница, Потрясена наслідкуванням), Ф.Милле (Віятель, Збірниця колосків, Анжелос), Е.Мане (Сніданок на траві, Олімпія, Бар в Фолі-Бержер), К.Моне (Враження. Схід сонця, Руанська серія), О.Ренуар (Сніданок гребців, Мулен де ла Галетт, портрети Жанни Самарі, Парасолькі), Е.Дега (Танцювальний клас, Білітні танцювниці, Жінка перед туалетом, Абсент). <u>Складання словнику з термінів:</u> реалізм, критичний реалізм, соціальна тематика, пленер, імпресіонізм, світло в картині, мажорна гамма, фрагментарна композиція. <u>Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u> <i>3 год.</i></p>	<p>1 – 2 1 - 4</p>	
<p>Тиж. 6. 2 акад. год.</p>	<p>Тема 3. Реалізм в образотворчому мистецтві Росії 1. Художники-передвижники: історія створення, ідейні основи об'єднання, соціальна проблематика творчості художників. 2. Протистояння академічної та реалістичної художніх систем (творчість академістів Г.Семірадського, В.Котарбінського, П.Сведомського, К.Маковського). 3. Побутовий жанр у російському мистецтві XIX ст. (П.Федотов, В.Перов). 4. Пейзажний жанр у творчості російських «передвижників» (А.Саврасов, І.Шишкін, Ф.Васильєв, А.Куїнджі, І.Левітан). 5. Портретний живопис В.Перова, І.Крамської, М.Ге, І.Рєпіна. 6. Історичний жанр в творчості В.Сурикова, М.Ге, І.Рєпіна. 7. Звернення до євангельської тематики як засобу підняття важливих моральних тем через «вічні» образи (М. Ге, В. Перов, В. Полєнов, І. Крамської, І. Рєпін). <i>2 год.</i></p>	<p>Практичне (семінарське) заняття</p>	<p><u>Основна література:</u> 1. Адамчик М. Русское искусство и архитектура. Полный справочник. М.: Харвест, 2009. 608 с. 2. Алленов М. История русского искусства. Книга 2. Русское искусство XVIII – начала XX века. М.: Трилистник, 2000. 320 с. 3. В.О.Котарбінський. Живопис і графіка з музеїв України та приватних колекцій Києва. К., 2000. 40 с. 4. Печенкин И. Русское искусство второй трети XIX – начала XX веков. М.: Изд-во В.Шевчук, 2008. 240 с. <u>Допоміжна література:</u> 1. Алленов М.М., Евангулова О.С., Лифшиц Л.И. Русское искусство X – начала XX века. Архитектура. Скульптура. Живопись. Графика. М.: Искусство, 1989. 480 с. С. 339-397 2. Алленов М. Василий Суриков. М.: Слово, 1996. 96 с. 3. А.Саврасов из собрания Государственной Третьяковской галереи / Авт.-сост. В.А.Петров. М.: Изобразительное искусство, 1983. 48 с. 4. В.Перов из собрания Государственной Третьяковской галереи / Авт.-сост. В.Б.Розенвассер. М.: Изобразительное искусство, 1983. 48 с. 5. Генрих Семирадский / Авт.-сост. Д.Н.Лебедева. М.: Изобразительное искусство, 1997. 32 с. 6. Ельшевская Г. Илья Репин. М.: Слово, 1996. 96 с. 7. Популярная художественная энциклопедия: В 2-х тт. М., 1986 8. Рогинская Ф.С. Товарищество передвижных художественных выставок. Исторические очерки. М.: Искусство, 1989. 430 с. 9. Сарабянов Д.В. История русского искусства второй половины XIX века: Курс лекций. М.: Изд-во МГУ, 1989. 384 с. 10. Сарабянов Д.В. Павел Андреевич Федотов. Л.: Художник РСФСР, 1990.</p>	<p><u>Аналіз (у письмовій формі) однієї з пам'яток мистецтва:</u> П.Федотов (Святання майора, Сніданок аристократа), В.Перов (Трійка, Портрет Ф.Достоевського), І.Крамської (Христос в пустині, Травнева ніч, портрети), М.Ге (Український хлопчик; Голгофа), А.Саврасов (Граки прилетіли), твори Ф.Васильєва, І.Шишкіна, А.Куїнджі, І.Левітана; І.Рєпін (Запоріжці пишуть лист турецькому султану, портрети), В.Суриков (Ранок стрілецької страти, Бояриня Морозова; Степан Разін). <u>Складання словнику з термінів:</u> пересувництво, типовий образ, побутовий жанр, личинний пейзаж, психологічний портрет, історичний жанр, епічний пейзаж, філософський пейзаж. <u>Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u> <i>3 год.</i></p>	<p>1 – 2 1 – 2 1 - 4</p>	<p>Тижень 6</p>

			176 с.			
Тиж. 7. 2 акад. год.	Розділ 2. Розвиток образотворчого мистецтва в Україні XIX ст. Тема 4. Мистецтво романтизму та реалізму в Україні 1. Культурна та художня ситуація в Україні на початку – в середині XIX ст. Творчі пошуки українських митців. 2. Особливості романтизму та реалізму в творчості Т.Г.Шевченка. 3. Жанрова система в українському мистецтві XIX ст. 4. Розвиток виховання художніх кадрів у навчальних закладах України (Київська, Одеська, Львівська, Харківська рисувальні школи). 2 год.	Лекція	Презентація, відеоматеріали	Проблемно-пошукові питання: 1. В чому полягає специфіка романтизму та реалізму в українському мистецтві? 2. Як відобразилась національно-етнічна проблематика в живописі та графіці Т.Г.Шевченка? 3. Які жанри українського живопису набули розвитку в умовах реалістичного світосприйняття? Назвіть видатних представників, що сприяли розвитку та розквіту цих жанрів. 2 год.		Тиждень 7
Тиж. 8. 2 акад. год.	Тема 4. Мистецтво романтизму та реалізму в Україні 1. Культурна та художня ситуація в Україні на початку – в середині XIX ст. Творчі пошуки українських митців В. Рокачевського, В.Штернберга. 2. Особливості романтизму та реалізму в творчості Т.Г.Шевченка: а) виразність образів в полотнах «Катерина» (1842) та «Селянська родина» (1843); в чому полягає значення цих творів Т.Г.Шевченка для українського мистецтва? б) портрети Т.Г.Шевченка як відображення тенденцій часу, специфіка романтичного погляду на творця в «Автопортретах» г) особливості художньої виразності графічних серій Т.Г.Шевченка «Мальовніча Україна» (1840-е), «Притча про блудного сина» та «Самітники» (1850-е). 3. Побутовий жанр в українському мистецтві другої пол. XIX ст. (М.Пимоненко). 4. Пейзажний жанр у творчості українських художників реалістичного напрямку (П.Левченко, І.Похитонов, І.Труш, О.Світославський, В.Орловський, С.Васильківський). 5. Портретний живопис П.Мартиновича, І.Труша, О.Рокачевського, О.Новаківського. 6. Історичний жанр у творчості М.Пимоненка, Г.Крушевського, М.Івасюка. 7. Розвиток виховання	Практичне (семінарське) заняття	Основна література: 1. Бабенко Л.В. Українське образотворче мистецтво: Посібн. для викладачів вищих навчальних закладів. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2001. 168 с. 2. Горбач Н. Життя та творчість Тараса Шевченка. Л.: Каменяр, 2005. 304 с. 3. Жаборюк А.А. Малярська творчість Тараса Шевченка. Одеса: Астропринт, 2000. 120 с. 4. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. Ч. 3. Львів: Світ, 2005. С.101-240 Допоміжна література: 1. Білецький П.О. Автопортрети Тараса Шевченка // Образотворче мистецтво. 1974. № 5. С. 30 2. Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини XIX – початку XX ст. К.: Мистецтво, 1989 3. Степовик Д.В. Українське мистецтво першої пол. XIX ст. К., 1982 4. Овсійчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві. К., 2001 5. Овсійчук В. Мистецька спадщина Тараса Шевченка у контексті європейської художньої культури. Львів, 2008. 414 с. 6. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 7. Петров В.П. Похитонов М., 2003. 48 с. 8. Шевченко Тарас. Живопис. Графіка: альбом / Авт., упор. Д.В.Степовик. К.: Мистецтво, 1984. 138 с. 9. Яцюк В. Малярство і графіка Тараса Шевченка: Спостереження, інтерпретації. К.: Рада, 2003. 368 с.	Аналіз (в письмовій формі) пам'яток мистецтва (за вибором студента) одного з авторів: твори Т. Шевченка, В.Штернберга, М.Пимоненка, П.Левченка, І.Труша, І.Похитонova, О.Світославського, В.Орловського, С.Васильківського, П.Мартиновича, О.Рокачевського, О.Новаківського, М.Крушевського, М.Івасюка. Складання словнику з термінів: національна культура, етнічні традиції, графічна серія, соціальна проблематика мистецтва; академічний живопис, художня освіта. Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом. 3 год.	1 – 2 1 – 2 1 - 4	Тиждень 7

	художніх кадрів у навчальних закладах України (Київська, Одеська, Львівська, Харківська рисувальні школи). 2 год.					
Тиж. 9. 2 акад. год.	Розділ III. Світове мистецтво кінця XIX – початку XX ст. Тема 5. Європейське мистецтво кінця XIX – початку XX ст. 1. Постімпресіонізм як новаторське явище живопису другої половини – кінця XIX ст.: особливості та основні характерні риси творчої манери майстрів-постімпресіоністів. 2. Специфіка символізму та стилю модерн в європейських країнах: визначення термінів, основні особливості та шляхи розвитку, естетико-художні принципи створення образу. 3. Творчість представників європейського модерну і символізму. 4. Досягнення декоративно-прикладного мистецтва стилю модерн. 5. Характерні риси архітектури європейського модерну. 2 год.	Лекція	Презентація, відеоматеріали	Переглянути фільм: «Стиль модерн – история и особенности использования» (25 хв.22 с.) https://www.youtube.com/watch?v=IziIOW0HrcI Проблемно-пошукові питання: 1. В чому полягає значення новаторських відкриттів постімпресіоністичного живопису? 2. В чому полягає специфіка панестетизму епохи модерну? Як ви розумієте одну з ключових установок епохи модерну: «мистецтво для мистецтва»? 3. Які мотиви є формотворчою основою мистецтва періоду модерна? 4. Яким чином художники прагнули реалізувати ідею синтезу в творах стилю модерн? 5. Як співвідносяться між собою символізм і модерн? 6. Охарактеризуйте основні етапи розвитку модерну в архітектурі Європи. 2 год.		Тиждень 9
Тиж. 10. 2 акад. год.	Тема 6. Російське мистецтво кінця XIX – початку XX ст. 1. Загальна характеристика художньої ситуації в Росії кінця XIX – початку XX ст. Вплив філософії життя та поезії символізму на пошуки новітньої образотворчої мови. 2. Імпресіоністичні пошуки в живописі видатних майстрів. 3. Творчі відкриття М.Врубеля як засновника символізму в російському мистецтві. 4. Об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Світ мистецтва», його художня мета та творчі досягнення. 5. Об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Блакитна троянда» і П.Борисов-Мусатов. 6. Архітектура російського модерну. 2 год.	Лекція	Презентація, відеоматеріали	Переглянути фільм: «Михаил Врубель. Фатум»(26 хв.) https://www.youtube.com/watch?v=qFKbKs9P090 Проблемно-пошукові питання: 1. Яким чином вплив європейського мистецтва відобразився на пошуках нової художньої виразності в російському живописі кінця XIX – початку XX ст.? 2. Як символізм і модерн поєднувались в творчості М.Врубеля і В.Борисова-Мусатова? 3. Охарактеризуйте основні риси архітектури Росії періоду модерну. 4. В чому полягає значення нового розуміння книги як художнього об'єкту митцями творчого об'єднання «Світ мистецтва»? 2 год.		Тиждень 10
Тиж. 11. 2 акад. год.	Тема 5. Європейське мистецтво кінця XIX – початку XX ст. 1. Постімпресіонізм як новаторське явище живопису другої половини – кінця XIX ст.: особливості та основні характерні риси творчої манери майстрів Ж.Сьора, А.Тулуз-Лотрека, В.Ван	Практичне (семінарське) заняття	Основна література: 1. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв. Пер. с англ. К.: Махаон-Україна, 2008. 512 с. 2. Ильина Т.В. История искусств. Западноевропейское искусство. М.: Высш. шк., 2000. 368 с. 3. Искусство модерна / Ред. Я. Пундик. М.: Эксмо, 2012. 240 с. 4. Кириков Б. Архитектура эпохи модерна в странах Балтийского региона.	Аналіз (у письмовій формі) однієї з пам'яток мистецтва: Ж.Сьора (Гуляння на острові Гран-Жатт), П.Сіньяк (Сніданок), П.Гоген (Автопортрети, Доброго дня, пан Гоген, Тайтянські пасторали), Ван Гог (Автопортрети, Іриси, Соняшники, Нічне кафе в Арлі, Сеятель, Ворони в полі), А.Тулуз-Лотрек (афіші), П.Сезанн (Гора	1 – 2	Тиждень 11

	<p>Гога, П.Гогена, П.Сезанна.</p> <p>2. Специфіка символізму та стилю модерн в європейських країнах: визначення термінів, основні особливості та шляхи розвитку, естетико-художні принципи створення образу.</p> <p>3. Творчість представників європейського модерну і символізму: П.Боннар і група «Набі», Г.Моро, А.Беклін, П. де Шаван, М.Дені, Г.Клімт, О.Бердслей, А.Муха.</p> <p>4. Досягнення декоративно-прикладного мистецтва стилю модерн.</p> <p>5. Характерні риси архітектури європейського модерну та новаторські відкриття в творчості В.Орта, Е.Гимара, Ч.Макінтоша, О.Вагнера, Л.Саллівена, А. Гауді. 2 год.</p>		<p>СПб.: РААСН НИИТИАГ, 2014. 328 с.</p> <p>5. Миллер Дж. Путеводитель коллекционера. Модерн / Переводчики: Т.Граблевская, О.Сухарева. М.: АСТ, Астрель, 2005. 240 с.</p> <p><u>Допоміжна література:</u></p> <p>1. Арт Нуво. Дух прекрасной эпохи / С. А.Стерноу. М.: Белфакс, 1996. 128 с.</p> <p>2. Белый А. Символизм как миропонимание / Сост., вступ. ст. и прим. Л.А.Сугай. М.: Республика, 1994. 528 с.</p> <p>3. Берсенева А. Европейский модерн: венская архитектурная школа. Екатеринбург, 1991. 210 с.</p> <p>4. Горюнов В. С., Тубли М. П. Архитектура эпохи модерна. М.: Стройиздат, 1992. 360 с.</p> <p>5. Калитина Н.Н. Французское изобразительное искусство конца XVIII – XX веков. Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. 280 с.</p> <p>6. Кусак Д., Кадлечикова М. Альфонс Муха. Prague: BB/art, б/г</p> <p>7. Обри Бердслей. Рисунки. Проза. Стихи. Афоризмы. Письма. Воспоминания и статьи о Бердслее. М.: Игра-Техника, 1992. 288 с.</p> <p>8. Ревалд Д. Постимпрессионизм. М., 1990</p> <p>9. Сарабянов Д.В. Стиль модерн. Истоки. История. Проблемы. М.: Искусство, 1989. 294 с.</p> <p>10. Сармани-Парсонс И. Густав Климт. М.: Слово, 1995. 104 с.</p>	<p>Сан Віктуар, Автопортрети, Натюрморти); Г.Клімт (Поцелунок, Юдифь), А.Муха (Літографічний плакат з Сарою Бернар в ролі Жісмонди, Серія «Пори року»), О.Бердслей (ілюстрації до «Саломей» О.Уільда), А.Беклін (Острія мертвих), Д.М.Вістлер (Симфонія в білому), П.Боннар (Жінки в саду), М.Дені (Боротьба Іакова з янголом); твори А.Гауді, Є.Гимара, Ч.Макінтоша, Тиффані (за вибором студента).</p> <p><u>Складання словнику з термінів:</u> постімпрессионізм, неоімпрессионізм, пуантилізм, дивізіонізм, модерн, символізм, панестетизм, стилістика.</p> <p><u>Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u> 3 год.</p>	<p>1 - 2</p> <p>1 - 4</p>	
<p>Тиж. 12. 2 акад. год.</p>	<p>Тема 6. Російське мистецтво кінця XIX – початку XX ст.</p> <p>1. Загальна характеристика художньої ситуації в Росії кінця XIX – початку XX ст. Вплив філософії життя та поезії символізму на пошуки новітньої образотворчої мови.</p> <p>2. Імпресіоністичні пошуки в живописі В.Серова, К.Коровіна, І.Грабаря, К. Юона, І. Левітана.</p> <p>3. Творчі відкриття М.Врубеля як засновника символізму в російському мистецтві. Діяльність М.Врубеля в Україні.</p> <p>4. Об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Світ мистецтва», його художня мета та творчі досягнення: О.Бенуа, Л.Бакст, Є.Лансере, М.Добужинський, І.Білібін, К. Сомов, Л.Бакст, З.Серебрякова, Б.Кустодієв, М.Рерих.</p> <p>5. Об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Блакитна троянда» і П.Борисов-Мусатов як представники зрілого символізму в російському мистецтві.</p> <p>6. Архітектура російського модерну: Ф.Шехтель, А.Щусев, Ф.Лидваль. 2 год.</p>	<p>Практичне (семінарське) заняття</p>	<p><u>Основна література:</u></p> <p>1. Алленов М. История русского искусства. Книга 2. Русское искусство XVIII- начала XX века. М.: Трилистник, 2000. 320 с.</p> <p>2. Искусство модерна / Ред. Я. Пундик. М.: Эксмо, 2012. 240 с.</p> <p>3. Кириков Б. Архитектура петербургского модерна. Общественные здания. Книга 1. СПб.: Коло, 2011. 592 с.</p> <p>4. Кириков Б. Архитектура петербургского модерна. Особняки и доходные дома. СПб.: Коло, 2006. 576 с.</p> <p>5. На рубеже веков. Искусство эпохи модерна / Науч. ред. Т.В.Раппе. СПб.: Изд-во Гос. Эрмитажа, 2008. 160 с.</p> <p><u>Допоміжна література:</u></p> <p>1. Борисова Е. А., Стернин Г. Ю. Русский модерн. М., 1990. 359 с.</p> <p>2. Власова Р.И. Константин Коровин. Творчество. Л., 1970. 195 с.</p> <p>3. Гусарова А. «Мир искусства». Л.: Художник РСФСР, 1972. 100 с.</p> <p>4. Дмитриева Н.А. Михаил Александрович Врубель. Л.: Художник РСФСР, 1990. 184 с.</p> <p>5. Кириллов В.В. Архитектура русского модерна (опыт формологического анализа). М.: Изд-во Моск. ун-та, 1979. 214 с.</p> <p>6. Кириченко Ев. И. Проблемы развития русской архитектуры сер. XIX – нач. XX вв. М., 1989</p> <p>7. Лянин В.А. Портретная живопись В.А.Серова. Л.: Художник РСФСР, 1986. 260 с.</p> <p>8. Нащокина М. В. Московский модерн. М.: Жираф, 2005. 535 с.</p> <p>9. Рукава А. Борисов-Мусатов. М.: Искусство, 1974. 120 с.</p> <p>10. Русский символизм / Ред. А.Лакс. СПб.: Изд-во Государственного Русского музея, 1996. 456 с.</p> <p>11. Сарабянов, Д.В. История русского искусства конца XIX – начала XX века.</p>	<p><u>Аналіз (в письмовій формі) пам'яток мистецтва (за вибором студента) одного з авторів:</u> М.Врубель, В.Борисов-Мусатов, А.Бенуа, К.Сомов, Л.Бакст, М.Добужинський, Е.Лансере, З.Серебрякова, Б.Кустодієв, В.Серов, К.Коровін, М. Сарьян (періоду «Блакитної троянди»), П. Кузнецов, Ф.Шехтель, Ф.Лидваль.</p> <p><u>Складання словнику з термінів:</u> форзац, авантитул, фронтиспис, декаданс, дендизм, театральна декорація, ретроспекція, стилізація.</p> <p><u>Підготовка до практичного / семінарського заняття за планом.</u> 3 год.</p>	<p>1 - 2</p> <p>1 - 2</p> <p>1 - 4</p>	<p>Тиждень 12</p>

			М., 1993 12. Сарабьянов Д.В. Стиль модерн. Истоки. История. Проблемы. М.: Искусство, 1989. 294 с.			
--	--	--	--	--	--	--

8. Література для вивчення дисципліни

Базова

1. Бабенко Л.В. Українське образотворче мистецтво: Посібн. для викладачів вищих навчальних закладів. Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2001. 168 с.
2. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв. Пер. с англ. К.: Махаон-Україна, 2008. 512 с.
3. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом. Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ століття. Львів, 2001. 176 с.
4. Горбач Н. Життя та творчість Тараса Шевченка. Л.: Каменяр, 2005. 304 с.
5. Історія української архітектури / Ю.С.Асеев та ін. За ред. В.І.Тимофієнка. К.: Техніка, 2003. 472 с.
6. Кравич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво. Навч. посібн.: У 3 ч. Львів, 2005: Ч.3. 268 с. С.101-240
7. Лагутенко А. Українська графіка першої третини ХХ ст. К.: Грані-Т, 2006. 240 с.
8. Лильо-Откович З. Український пейзажний живопис ХІХ – початку ХХ ст. К., 2007
9. Мальоване дерево. Наївний живопис українського села / Л.Орел. Альбом. К., 2003
10. Марфа Тимченко. Альбом-каталог /Автор-упорядник Є. Шевченко. Вступ. стат. Є. Шевченко, В.Щербак. К.: Народні джерела, 2007
11. Овсійчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві. К., 2001
12. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003
13. Петрова О. Мистецтвознавчі рефлексії. Історія, теорія та критика образотворчого мистецтва 70-х років ХХ століття – поч.. ХХІ століття. Збірка статей. К., 2004. 400 с.
14. Українське мистецтво та архітектура кінця ХІХ – початку ХХ ст. К.: Наукова думка, 2000. 236 с.

Допоміжна

1. Анатоль Петрицький: Портрети сучасників. Альбом / Авт.-упор. В.В. Рубан. К.: Мистецтво, 1991. 128 с.
2. Белецкий П. Украинская портретная живопись XVII – XVIII вв. Л.: Искусство, 1981. 256 с.
3. Георгий Нарбут. Альбом. Авт.-сост. П.О. Белецкий. К.: Мистецтво, 1983. 119 с.
4. Жаборюк А.А. Український живопис останньої третини ХІХ – поч. ХХ ст. К.: Либідь – Одеса, 1990. 312 с.
5. Мистецтво України: Біографічний довідник / Упоряд. А.В. Кудрицький, М.Г.Лабінський. К.: Укр. енцикл., 1997. 700 с.
6. Мистецтво України: Енциклопедія. В 5 тт. К., 1995
7. Митці України: Енциклопедичний довідник / Упоряд. М.Г.Лабінський, В.С.Мурза; За ред. А.В.Кудрицького. К.: Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана, 1992. 848 с.
8. Пунгіна О.А. Розвиток художньої освіти Півдня України (друга половина ХІХ – початок ХХ століття): автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / О. А. Пунгіна; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В.Винниченка. Кіровоград, 2013. 20 с.
9. Рубан В.В. Забытые имена. Рассказы об украинских художниках XIX – начала XX века. К.: Наукова думка, 1990. 286 с.
10. Рубан В.В. Український портретний живопис першої половини ХІХ століття. К.: Наукова

думка, 1984. 372 с.

11. Словник художників України / Ред. кол. М.П.Бажан. В.А.Афанасьєв, П.О.Білецький та ін. К.: Головна редакція УРЕ, 1973. 272 с.
12. Степовик Д. Українське мистецтво першої половини ХІХ ст. К.: Мистецтво, 1983. 190 с.
13. Український авангард 1910-1930 років: Альбом / Авт.-упоряд. Д. О. Горбачов. К.: Мистецтво, 1996. 400 с.
14. Ясієвич В.Є. Василь Кричевський – співець українського народного стилю // Українське мистецтвознавство. К.: Наукова думка, 1993. Вип. І. С. 117 – 126

Наукові статті канд. мистецтвознавства О.І. Кириченко

1. Соціокультурні смисли українського народного малярства в сучасному культурному просторі // V культурологічні читання пам'яті Володимира Подкопаєва «Культурологічний дискурс сучасного світу: від національної ідеї до глобалізаційної цивілізації»: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ: 1-2 червня 2007 р. К.: Міленіум, 2007. С.229-234
2. Методологические аспекты изучения художественного образа провинциального города рубежа ХІХ – ХХ веков (на примере Елисаветграда) // Культурологічна думка. Щорічник наук. праць. К.: Інститут культурології Національної академії мистецтв України, 2011. № 4. 260 с. С. 76-81
3. Архитектурное пространство Елисаветграда в контексте культурной соматологии эпохи модерна // «Дух – душа – тіло» як проблема філософії та культури російського Срібного віку. Мат-ли Міжнар. наукової конфер. 5 – 7 травня 2011 р., м. Дрогобич. Вип.17. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2011. 424 с. С. 394-399
4. Картина «Юродивий» П.О.Сведомского из собрания Кировоградского областного художественного музея (Украина) в контексте духовных и художественных исканий эпохи // Суриковские чтения. Научно-практическая конференция – 2011. Красноярск: КХМ им. В.И.Сурикова, 2012. С. 101-110
5. Формування культурного простору Єлисаветграда як «міста – військового поселення» в контексті державних інтересів (середина ХVІІІ – друга половина ХІХ століття) // Проблеми гуманітарних наук: Наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / Ред кол. Т.Біленко та ін. Дрогобич: Ред-вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2012. Вип. 30. Історія. 208 с. С. 30-44
6. Специфіка стилю ампір в провінційному тексті культури (на прикладі Єлисаветграда – центру військових поселень) // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірний наукових праць / Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти», 25-27 квітня 2013 року. Вип. 14 (19). Частина 2. К.: НПУ, 2013. 243 с. С. 211-216
7. Архітектурна спадщина Кіровограда в контексті культурних смислів // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. № 11 (260). Серія: Філософські науки. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2013. 197 с. С. 25-31
8. Розвиток естетичного сприйняття пластичної виразності живопису в процесі вивчення історії образотворчого мистецтва ХХ століття (на прикладі творчості О.Осмьоркіна і П.Оссовського) // Наукові записки. Ред. кол.: В.Ф.Черкасов, В.В.Радул, Н.С. Савченко та ін. Випуск 143. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2016. 298 с. С. 32-37

15. Інформаційні ресурси

1. Британська галерея Тейт. Лондон (колекція) // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://gallerix.ru/album/Tate>

2. Ватиканські музеї // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.christusrex.org/www1/vaticano/0-Musei.html>
3. Державна Третяковська галерея. Москва// [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://muzei-mira.com/muzei_rossii/14-gosudarstvennaya-tretyakovskaya-galereya.html
4. Державний музей образотворчих мистецтв ім. О.С. Пушкіна. Москва // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.arts-museum.ru/events/>
5. Державний Російський музей. Санкт-Петербург // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://muzei-mira.com/muzei_rossii/13-russkiy-muzei-v-sankt-peterburge.html
6. Київський національний музей російського мистецтва // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmrm.com.ua/>
7. Лувр. Париж // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://louvre.historic.ru/>
8. Матюшин М. Справочник по цвету. Закономерность изменяемости цветовых сочетаний. М.: Д.Аронов, 2007. 72 с. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://medny.ru/wp-content/uploads/2012/06/Матюшин-М-В-Справочник-по-цвету-М-2007.pdf>
9. Музей Д'Орсе. Париж // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.vparis.net/kvartal-sen-zhermen/muzej-orse-v-parizhe-mus-e-d-orsay.html>
10. Музей Метрополітен, Нью-Йорк // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gallerix.ru/album/Met>
11. Музеї Росії і музеї світу // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.museum.ru>
12. Національна галерея мистецтв. Вашингтон (колекція) // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gallerix.ru/album/NGA>
http://www.ereading.me/bookreader.php/1023271/Petrakova__Iskusstvo_Drevnego_Vostoka.html

9. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, у самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Перед студентами постає система вимог та правил поведінки на заняттях, до їх відома доводяться методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт та інших завдань. Все це гарантує високу ефективність освітнього процесу і є обов'язковим для студентів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «Історія образотворчого мистецтва», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали, отримані під час іспиту. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 60 балів під час складання II блоків/модулів і 40 – балів за екзамен.

Студент повинен підготувати під час практичних занять низку матеріалів.

Блок/Модуль I. Вивчення матеріалу даного блоку передбачає підготовку такого відеоконтенту: *відеопрезентація до практичних занять; відповіді на проблемно-пошукові питання та питання до практичних занять; опис та аналіз (у письмовій формі) пам'яток мистецтва в кожній темі до практичних занять; словник термінів; модульна контрольна робота – тестові завдання; підсумкова презентація за однією з тем практичних занять (до 80 слайдів); реферат (для тих, хто був відсутній на практичних заняттях).*

Блок/Модуль II. Вивчення матеріалу даного блоку передбачає підготовку такого відеоконтенту: *відеопрезентація до практичних занять; відповіді на проблемно-пошукові питання та питання до практичних занять; опис та аналіз (у письмовій формі) пам'яток мистецтва в кожній темі до практичних занять; словник термінів; модульна контрольна робота – тестові завдання; екзаменаційна презентація за однією з тем вивченого матеріалу (до 80 слайдів); реферат (для тих, хто був відсутній на практичних заняттях).*

Поточне тестування та самостійна робота	Екзамен	Сума
---	---------	------

Змістовий модуль 1							ІНДЗ Презент.	Відпов.	
Блок/Модуль I									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МКР			
3-8	3-8	3-8	3-8	3-8	3-8	5-12	6-20	6-20	35-100

9. Підсумковий контроль

Питання до екзамену

Перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань

Питання для підсумкової оцінки знань:

1. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст., художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму у Франції.
2. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст., художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму у Німеччині.
3. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст., художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму в Англії.
4. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст., художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму у російському мистецтві.
5. Романтизм як світовий ідейно-художній рух наприкінці XVIII – на початку XIX ст., художньо-естетична програма романтизму, основні риси національного романтизму в мистецтві України.
6. «Барбізонська школа» пейзажного живопису та її новаторський підхід до відтворення образу природи в живописі.
7. Формування напряму реалізм у французькому мистецтві.
8. Імпресіонізм та його основні художні особливості.
9. Художники-передвижники: історія створення, ідейні основи об'єднання, соціальна проблематика творчості художників.
10. Російський академічний живопис, основні представники, особливості їх творчості.
11. Специфіка розвитку жанров образотворчого мистецтва в російській реалістичній школі XIX ст.
12. Розвиток виховання художніх кадрів у навчальних закладах України (Київська, Одеська, Львівська, Харківська рисувальні школи).
13. Особливості пейзажного жанру в творчості українських художників реалістичного напряму.
14. Постімпресіонізм як новаторське явище живопису другої половини – кінця XIX ст.
15. Специфіка символізму в образотворчому мистецтві європейських країн.
16. Художні особливості архітектури стилю модерн в європейських країнах.
17. Художні особливості графіки та живопису стилю модерн в європейських країнах.
18. Характерні риси архітектури європейського модерну.
19. Особливості художньої ситуації в Росії кінця XIX – початку XX ст.: вплив філософії

життя на новітню образотворчу мову.

20. 22. Художньо-естетична програма творчого об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Блакитна троянда».

21. Художньо-естетична програма творчого об'єднання російських художників к. XIX – п. XX ст. «Світ мистецтва».

22. Особливості архітектури російського модерну (Ф.Шехтель, А.Щусев, Ф.Лидваль).

23. Відображення трагічного світосприйняття в творчості Ф.Гойї.

24. Особливості французького романтизму (Т.Жеріко, Е. Делакруа).

25. Специфіка романтизму в Німеччині (назарейці, К.Д.Фридрих) та Австрії (бідермаєр).

26. Романтизм в мистецтві Англії (Д.Констебл, Братство Прерафаелітів).

27. Романтичний образ у портретному живописі В.Тропініна, О.Кіпренського, К.Брюллова.

28. Значення творчості К. Коро для розвитку пейзажного колористичного живопису.

29. Особливості творчості О. Домьє, Ф. Мілле.

30. Основи законів реалізму в живописі Г. Курбе, новаторські відкриття художника.

31. Особливості творчості французьких імпресіоністів (на прикладі Е.Мане, К.Моне, О.Ренуара,

Е.Дега, К.Піссарро, А. Сислея - за вибором студента).

32. Пейзажний жанр у творчості російських «передвижників» (А.Саврасов, І.Шишкін, Ф.Васильєв, А.Куїнджі, І.Левітан).

33. Портретний живопис В.Перова, І.Крамського, М.Ге, І.Рєпіна.

34. Історичний жанр в творчості В.Сурікова, М.Ге, І.Рєпіна.

35. Творчі пошуки українських митців В. Рокачевського, В.Штернберга.

36. Особливості романтизму та реалізму в творчості Т.Г.Шевченка.

37. Побутовий жанр в українському мистецтві другої пол. XIX ст. (М.Пимоненко).

38. Творчість представників європейського символізму (П.Боннар і група «Набі», Г.Моро, А. Беклін, П. де Шаван, М. Дені).

39. Творчість представників європейського модерну (Г.Клімт, О.Бердслей, А.Муха).

40. Новаторські відкриття архітекторів стилю модерн (В.Орта, Е.Гимар, Ч.Макінтош, О.Вагнер,

Л.Саллівен, А. Гауді - за вибором студента).

41. Імпресіоністичні пошуки в живописі В.Серова, К.Коровіна, І.Грабаря, К. Юона, І. Левітана.

42. Творчі відкриття М.Врубеля, його діяльність в Україні.

43. Творчість П.Борисова-Мусатова як представника зрілого символізму в російському мистецтві.

44. Творчі досягнення представників «Світу мистецтв» (О.Бенуа, Л.Бакст, М.Добужинський, І.Білібін, К. Сомов, Г. Нарбут - за вибором студента).

+ Співбесіда за репродукцією художнього твору (3 питання у білеті).

Завдання наприкінці вивчення Блоку/Модулю I:

1. Презентації до практичних занять.

2. Відповіді на проблемно-пошукові питання із засвоєння лекційного матеріалу та питання до практичних занять.

3. Опис та аналіз (у письмовій формі) однієї з пам'яток мистецтва в кожній темі до практичних занять: архітектура + скульптура або образотворчий твір.

4. Словник термінів (до практичних занять).

5. Модульна контрольна робота (тестові завдання).

6. Підсумкова презентація за однією з тем практичних занять.
7. Реферат (для тих, хто був відсутній на практичних заняттях).

Вимоги до відповідей на проблемно-пошукові питання із засвоєння лекційного матеріалу та питання на практичних заняттях:

1. Відповідь повинна мати обґрунтовані судження з використанням знань про явище, що вивчається.
2. Проблемно-пошукові питання надаються для осмислення лекційного матеріалу, відповіді мають бути повними, точними, спиратися на отримані знання та доповнюватися знайденими самостійно фактами.
3. До практичних занять студент готується за планом, на кожне питання робить коротку та змістовну презентацію, аналізує та узагальнює матеріал.

Критерії оцінювання відповідей на проблемно-пошукові питання із засвоєння лекційного матеріалу та питання на практичних заняттях:

7 – 10 б. - відповідь на поставлені до самостійного осмислення питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами творчого осмислення матеріалу, вміє аналізувати твори образотворчого мистецтва, послідовно і логічно виявити основні якості художнього твору, має гарний стиль викладання своїх думок щодо обраного ним твору для опису.

4 – 6 б. - відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу, недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база; у відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки, аналіз твору проведено без проявлення яскравих творчих здібностей.

1 – 3 б. – виставляється за неповну, фрагментарну відповідь, у відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Аналіз обраного для опису твору має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість, порушена послідовність розгляду твору. У тексті і відповіді на питання наявні фактичні та мовленнєві помилки.

0 б. - якщо студент дає відповідь у формі висловлювання (судження), не використовуючи знань з теорії та історії образотворчого мистецтва, відповідь має не самостійний характер і грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Вимоги до модульної контрольної роботи (тестові завдання).

1. Модульна контрольна робота проводиться після вивчення модулю.
2. Модульна контрольна робота складається з двох варіантів тестових завдань, у кожному варіанті - 50 завдань.
3. Студент відповідає на питання, позначаючи вірний варіант тестового завдання.
4. Якщо в модульній контрольній роботі надані відповіді на всі запитання, студент отримує високу оцінку; якщо є до 5 невірних відповідей, оцінка знижена на 3 бали; якщо наявно до 10 невірних відповідей, оцінка знижується на 5 балів; якщо невірних відповідей до 15, оцінка знижується на 8 балів; якщо студент невірно відповів більше ніж на 15 відповідей, контрольна робота вважається невиконаною.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

10 б. – студент вірно відповів на всі питання

7 б. – наявні до 5 невірних відповідей

5 б. – наявні до 10 невірних відповідей

2 б. – наявні до 15 невірних відповідей

0 б. – невірних відповідей більше 15.

Вимоги до складання термінологічного словнику:

1. Терміни для пояснення надані в кожній темі.
2. Пояснення термінів повинно бути повним і змістовним.
3. Словник оформлюється в зошиті або на картках.
4. Додавання ілюстрацій для уточнення деяких термінів сприяє повноті опису.
5. Студент вільно оперує термінами, які виписує для словнику.

Критерії оцінювання термінологічного словнику:

3 б. – студент склав словник точно, відповідно вимог, добре орієнтується в термінології.

2 б. – словник має не зовсім повні пояснення термінів, студент орієнтується в термінології.

1 б. – наявні неточності та неповнота пояснення термінів, студент допускає помилки в трактуванні термінів.

0 б. – словник складений випадково, нашвидку, не відповідає вимогам, студент не орієнтується в термінах.

Вимоги до презентації:

Вимоги до структури презентації:

- титульний слайд містить назву презентації та прізвище виконавця;
- вступ, в якому представлені цілі та завдання теми;
- логічне завершення презентації, що містить висновок та узагальнення.

Вимоги до змісту презентації:

- відповідність змісту презентації поставленій меті;
- відсутність фактичних помилок, достовірність поданої інформації;
- лаконічність тексту на слайді (не перевантажувати слайди текстовою інформацією);
- завершеність (зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено);
- стислість викладу, максимальна інформативність тексту;
- відповідність зображень змісту презентації.

Вимоги до оформлення презентації:

- використання єдиного стилю оформлення;
- відповідність графічного стилю оформлення презентації її змісту;
- використання для фону слайда нейтрального тону;
- запобігання перенавантаженню текстом та різними деталями;
- використання не більше трьох кольорів на одному слайді (один для фону, другий для заголовків, третій для тексту);
- форматування тексту, виокремлення важливих його частин жирним шрифтом;
- для оформлення презентації слід використовувати стандартні, широко поширені шрифти: Arial, Tahoma, Verdana, Times New Roman, Calibri і ін.;
- дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту (відсутність точки в заголовках і т.д.).

Розташування інформації на слайді:

- на слайді повинні розміщуватися картинка і текст;
- під картинкою повинен розташовуватися напис (автор, назва, час створення);
- інформація, подана привабливо, оригінально, звертає увагу глядачів.

Вимоги до тексту та зображень на слайді:

- текст має читатися на тлі слайда презентації (текст виразно видно на тлі слайда, використання контрастних кольорів для фону і тексту);
- кегль шрифту повинен бути не менше 18 розміру (для заголовків – 20 - 22);
- використання шрифтів без зарубок;
- якість зображення (контраст зображення по відношенню до фону).

Обсяг презентації:

- для доповіді на практичному занятті не менше 8-12 слайдів;
- підсумкова екзаменаційна презентація – 70 - 80 слайдів.

Критерії оцінювання презентації:

Презентація оцінюється за наступними критеріями:

- Відповідність теми змісту презентації
- Глибина, повнота розкриття теми
- Логіка викладення матеріалу
- Термінологічна чіткість
- Рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння критично оцінити її
- Вміння дібрати найсуттєвіший матеріал, укласти тези для короткого виступу

- Оформлення презентації згідно вимог

7 - 10 б. – Зміст презентації відповідає темі, витримана послідовність та логика викладення матеріалу. Спостерігається термінологічна чіткість, фактична точність. Відсутні орфографічні, граматичні та стилістичні помилки. Презентація оформлена згідно вимог. Обсяг відповідає нормам. Під час виступу студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді (риторичні уміння; уміння розгорнути думку у відповідності до рамок доповіді; уміння визначити особисту позицію; уміння тримати контакт із аудиторією, правильність мови).

4 - 6 б. – Матеріал викладений у презентації послідовно, відповідає логіці. Іноколи простежується порушення фактичної точності. Наявні незначні орфографічні, граматичні та стилістичні помилки. Презентація оформлена згідно вимог. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час виступу студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. Виявляє достатньо умінь усної доповіді.

1 - 3 б. – План викладення матеріалу в презентації недосконалий. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки. Наявні фактичні, орфографічні, граматичні та стилістичні помилки. В оформленні є деякі недоліки. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час виступу студент вільно орієнтується у матеріалі, але висловлює свої думки недостатньо аргументовано. Виявляє лише окремі уміння усної доповіді.

0 б. – Презентація створена на швидку, фрагментарно, позначена несаможітним підходом до виконання. План відсутній або не відповідає змісту, матеріал фрагментарний. Тема не розкрита. Під час виступу студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності, оперує лише загальними фразами. Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Методичні рекомендації до виконання рефератів:

Реферати з дисципліни «Історія образотворчого мистецтва» виконуються на підставі вивчення основних тем, рекомендованих джерел та самостійної роботи студентів. Обрана для реферату тема має осмислюватись і глибоко вивчатись по запропонованій літературі до теми. Реферат повинен бути інформативним, об'єктивно передавати зміст первинного тексту, коректно оцінювати матеріал. Реферати можуть мати узагальнений, історичний, історико-теоретичний, аналітичний та інші напрями.

Реферат може бути репродуктивним (відтворювати зміст первинного тексту) та продуктивним. Репродуктивні реферати бувають двох видів: реферат-конспект та реферат-резюме. Реферат-конспект містить фактичну інформацію, відомості про методи дослідження, отримані результати. Реферат-резюме містить лише основні положення. Продуктивні реферати – реферат-огляд, реферат-доповідь. Реферат-огляд – зіставлення різних точок зору стосовно конкретного питання. Реферат-доповідь має розгорнутий характер, містить аналіз інформації першоджерел, об'єктивну оцінку проблеми. Студенти повинні вміти аналізувати самостійно твори художників різних епох, представників різних стилів, напрямів, вміти описувати пам'ятники архітектури з точки зору стильових відображень епохи, тому при виконанні рефератів обрані ними твори мистецтва описуються за схемою:

1. Автор, назва, рік створення, техніка виконання.
2. Вид мистецтва і жанр, якому належить твір.
3. Визначити головні риси цього виду та жанру.
4. Якими виразними засобами художник створює образ у цьому творі (композиційні прийоми, колорит, малюнок та інші).

5. Порівняння твору з іншими в творчості художника або існуючими в данній епохі в інших митців.

6. Чим вам цікавий цей твір.

Вимоги до виконання реферату:

- реферат має складатися з двох частин;
 - в частині першій викладається історія питання;
 - в частині другій аналізуються пам'ятники мистецтва;
- обов'язково підбирається ілюстративний матеріал, при необхідності виконуються малюнки, таблиці, схеми та ін.
- Об'єм тексту реферату повинен бути понад 15 сторінок (комп'ютерного набору, нумерованих).

Вимоги до оформлення реферату:

1. Обкладинка – за стандартом ВНЗ.
2. Розробляється план викладання матеріалу з вказівкою номерів сторінок по розділам.
3. Кожний розділ в тексті має назву, друг від друга розділи відділені інтервалом.
4. Текст доповнюється ілюстрованим матеріалом. Додаток в вигляді кольорових копій (формату А4) або репродукцій тих творів, які студент обирає для аналізу (2 – 3 сторінки).
5. Список використаної літератури (не менш 5 найменувань) додається в кінці основного тексту

реферату в алфавітному порядку і за бібліографічним стандартом, наприклад:

Якщо вказується посібник або монографія:

Кривавич Д.П. и др. Українське мистецтво. У 3 ч. – Ч.1. – Львів: Світ, 2003. – 256 с., іл.

Якщо це стаття з журналу, збірника, енциклопедії тощо:

Сніжко В. Ідеологія терену // Образотворче мистецтво - 2003, № 2 – с.29-31

Критерії оцінювання:

Реферат оцінюється за наступними критеріями:

- Відповідність теми змісту і формі реферату
- Глибина, повнота розкриття теми
- Логіка викладення матеріалу
- Термінологічна чіткість
- Рівень навичок самостійної роботи з науковою літературою та вміння критично оцінити її
- Власне бачення проблеми дослідником, творчий характер роботи
- Якщо реферат є основою усного повідомлення, враховують і вміння дібрати найсуттєвіший матеріал, укласти тези для короткого виступу
- Оформлення реферату згідно вимог

7 - 10 б. – Робота самостійна, творча. Зміст і форма реферату відповідає плану. У рефераті витримана пропорційність частин. Матеріал викладений логічно й послідовно. Спостерігається термінологічна чіткість. Відсутні фактичні, орфографічні, пунктуальні, граматичні та стилістичні помилки. Реферат оформлений згідно вимог. Обсяг відповідає нормам. Під час захисту студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді (риторичні уміння; уміння тримати тезу та розгортати її у відповідності до рамок доповіді; уміння визначити особисту позицію; уміння тримати контакт із аудиторією, правильність мови).

4 - 6 б. – Простежується творчий підхід до виконання реферату. Матеріал викладений послідовно, відповідає плану. Інколи простежується порушення логіки. Структура відповідає формі реферату. Наявні незначні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. Реферат оформлений згідно вимог. Обсяг відповідає встановленим

нормам. Під час захісту студент вільно орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. Виявляє достатньо умінь усної доповіді.

1 - 3 б. - Простежується спроба підійти до написання реферату самостійно і творчо. Однак план реферату недосконалий, у ньому спостерігається змішування цільових установок. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, установлювати співвідношення між частинами. Наявні фактичні, орфографічні, пунктуаційні, граматичні та стилістичні помилки. У оформленні є деякі недоліки. Обсяг відповідає встановленим нормам. Під час захісту студент вільно орієнтується у матеріалі, але висловлює свої думки недостатньо аргументовано. Виявляє лише окремі уміння усної доповіді.

0 б. – Реферат написаний на швидку, фрагментарно, позначений несамотійним підходом до виконання. План відсутній або не відповідає змісту й формі. Тема не розкрита. При захісті студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з «Історії образотворчого мистецтва» в процесі виконання практичних завдань (до заліку)

1. Поточне оцінювання здійснюється протягом всього семестру в процесі виконання завдань на практичних заняттях, на консультаціях (при відпрацюванні пропущених занять або при бажанні підвищити попереднє оцінювання).

7 – 10 б. - студент отримує в тому випадку, якщо він продемонстрував досконале знання та розуміння понятійного апарату з теми заняття, вільне оперування класифікаціями видів та жанрів образотворчого мистецтва, поняттям стилю та напрямку мистецтва, відповідь на поставлені до самостійного осмислення питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями, викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами творчого осмислення матеріалу, вміє аналізувати твори образотворчого мистецтва, послідовно і логічно виявити основні якості художнього твору, має гарний стиль викладання своїх думок щодо обраного ним твору для опису.

4 – 6 б. - виставляється за відповідь, яка майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер, понятійна основа базується на обраній класифікації, відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу, недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями з теми, може застосувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки, аналіз твору проведено без проявлення яскравих творчих здібностей.

1 – 3 б. – виставляється за неповну, фрагментарну відповідь. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер, вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру, у відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Аналіз обраного для опису твору має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість, порушена послідовність розгляду твору. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У тексті і відповіді на питання наявні фактичні та мовленнєві помилки.

0 б. - якщо студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності та оперує лише загальними фразами, відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені поняття з теми, дає відповідь у формі висловлювання (судження), крім того відповідь має несамотійний характер і грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з «Історії образотворчого мистецтва» в процесі виконання самостійних завдань

До самостійного опрацювання кожної теми надається певна кількість годин. Оцінки за самостійну роботу виставляється за результатами виконання окремих завдань за шкалою від 1 до 10 б.

7 – 10 б. - студент отримує в тому випадку, якщо матеріал, що був підготовлений самостійно (зокрема написаний реферат за обраною темою, самостійно описані та проаналізовані художні твори, виконаний словник термінів, самостійно заповнена графа хронологічної таблиці), має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами творчого осмислення матеріалу, вміє аналізувати твори образотворчого мистецтва, послідовно і логічно виявити основні якості художнього твору, має гарний стиль викладання своїх думок щодо обраного ним твору для опису.

4 – 6 б. - виставляється за завдання, які виконані у повному обсязі, мають усвідомлений та достатньо розгорнутий характер, понятійна основа базується на обраній класифікації, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу, недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями з теми, може застосувати їх у новій навчальній ситуації. У певних завданнях трапляються окремі неточності, аналіз твору проведено без проявлення яскравих творчих здібностей.

1 – 3 б. – виставляється за виконання завдань у неповному обсязі. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер, вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру, відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Аналіз обраного для опису твору має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість, порушена послідовність розгляду твору. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У тексті реферату та аналізі і описі творів, а також у заповненій хронологічній таблиці наявні фактичні помилки.

0 б. - якщо студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності та оперує лише загальними фразами, відтворює лише окремі фрагменти, розглядає лише розрізнені поняття з теми, аналізує твори неглибоко, аналіз не має самостійного характеру, у заповненій хронологічній таблиці є грубі фактичні помилки.

Таблиця критеріїв оцінювання з дисципліни «Історія образотворчого мистецтва»

Фахові компетентності	Показники	Бали
-----------------------	-----------	------

<p>1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності образотворчого мистецтва, зміст основних класичних і сучасних категорій та концепцій мистецтвознавчої науки, усвідомлювати їх художньо-естетичну природу.</p>	<p><u>Знання:</u> 1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури. 2. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p><u>Уміння:</u> 1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел. 2. Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.</p>	<p>1 – 4</p> <p>1 – 4</p> <p>1 – 5</p> <p>1 - 5</p>
<p>2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки; використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології сучасного образотворчого мистецтва; оцінювати нові відомості та інтерпретації у контексті формування цілісної картини розвитку сучасного мистецтва протягом його історії.</p>	<p><u>Знання:</u> 1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури. 2. Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи. 3. Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел.</p> <p><u>Уміння:</u> 1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і</p>	<p>1 – 4</p> <p>1 – 4</p> <p>1 – 3</p> <p>1 – 5</p>

	<p>бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел.</p> <p>2. Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід</p>	1 - 5
<p>3. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності, аргументовані знання художніх стилів різних епох та володіння академічними і сучасними техніками, прийомами та методиками, спроможність до професійного спілкування щодо актуальних проблем мистецтвознавства.</p>	<p><u>Знання:</u></p> <p>1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.</p> <p>2. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p>3. Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.</p> <p><u>Уміння:</u></p> <p>1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел.</p> <p>2. Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку</p>	<p>1 – 4</p> <p>1 – 4</p> <p>1 – 5</p> <p>1 – 5</p> <p>1 - 5</p>

	<p>мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.</p>	
<p>4. Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу у мистецтвознавчій, творчій та дослідницькій діяльності; інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.</p>	<p><u>Знання:</u> 1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури. 2. Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення. 3. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва. 4. Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи. 5. Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел.</p> <p><u>Уміння:</u> 1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися</p>	<p>1 – 4</p> <p>1 – 4</p> <p>1 – 4</p> <p>1 – 5</p> <p>1 – 3</p> <p>1 – 5</p>

	інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел. 2. Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.	1 - 5
5. Здатність володіння сучасною культурою мистецтвознавчого дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.	<u>Знання:</u> 1. Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел. 2. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури. <u>Уміння:</u> 1. Володіння основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування), розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну та розповідну форму отриманим відомостям, вміти користуватися інформаційними та комунікаційними технологіями, здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел. 2. Вміння орієнтуватися в сучасних програмних та апаратних засобах, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням.	1 – 3 1 – 4 1 – 5 1 - 4
6. Здатність застосовувати базові знання провідних художньо-теоретичних систем та концепцій, історичних та мистецьких процесів розвитку українського образотворчого мистецтва в творчій та мистецтвознавчій діяльності.	<u>Знання:</u> 1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури. 2. Обґрунтовані знання про сучасні засади функціонування та організації культури та мистецтва, знання правових основ і законодавства України в галузі культури, мистецтва та охорони пам'яток. 3. Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і	1 – 4 1 – 3 1 – 4

	<p>виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення.</p> <p>4. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p>5. Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.</p> <p><u>Уміння:</u></p> <p>1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, розуміти та вміти складати тексти державною та іноземною (- ними) мовами, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.</p> <p>2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), вивчати та використовувати історичний досвід світових мистецьких практик.</p>	<p>1 - 4</p> <p>1 - 5</p> <p>1 - 3</p> <p>1 - 5</p> <p>1 - 3</p>
<p>7. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності; використовувати професійно профільовані знання в творчій діяльності, пов'язаній з проектуванням та створенням, здійснювати пошук, аналіз та інтерпретацію інформації, необхідної для виконання завдань професійної діяльності.</p>	<p><u>Знання:</u></p> <p>1. Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури.</p> <p>2. Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.</p> <p>3. Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел.</p> <p><u>Уміння:</u></p> <p>1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>2. Здатність спілкуватися з</p>	<p>1 - 4</p> <p>1 - 4</p> <p>1 - 3</p> <p>1 - 5</p> <p>1 - 3</p>

	представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), вивчати та використовувати історичний досвід світових мистецьких практик.	
--	--	--

Особливості перескладання

- Студент не допускається до семестрового контролю з ІОМ, якщо він не виконав усіх видів робіт, завдань (презентації, опис та аналіз творів, словник термінів, реферати, хронологічні таблиці та ін.), передбачених робочим навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни, або має незадовільні обидві атестації з дисципліни.

У разі отримання незадовільної оцінки, перескладання екзамену (заліку) з дисципліни допускається не більше двох разів. При повторному перескладанні екзамен (залік) у студента може приймати комісія, яка створюється завідувачем кафедри. Оцінка комісії є остаточною.

Перескладання екзаменів (заліків) здійснюється тільки після закінчення екзаменаційної сесії протягом канікул.

Якщо студент був допущений до складання семестрового контролю, але не з'явився без поважної причини, то вважається, що він використав першу спробу скласти екзамен (залік) і має заборгованість.